

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

II Oddział w Ł. stwierdził, że V. K. nie podlega od dnia 06.07.2015 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek – M. i S-ka Biuro (...). J. C., L. M. podnosząc pozorność zawartej umowy o pracę, mającej na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, tj. zasiłku chorobowego obliczonego od podstawy wymiaru składek w kwocie 1800 zł, a następnie macierzyńskiego przysługujących osobie posiadającej status pracownika. (decyzja k. 1 – 4 verte ZUS)

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni V. K. złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 11 stycznia 2016 r. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że jako pracownica podlegała ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu u płatnika składek.

Skarżąca wskazała, że zawarła umowę na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego, codziennie przychodziła do pracy i w czasie zatrudnienia wystawiła 4 faktury VAT a ponadto kontaktowała się z klientami firmy.

(odwołanie k. 2 –3)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 11 -12)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił co następuje:

Wnioskodawczyni V. K. urodziła się w dniu (...) (okoliczność bezsporna)

Ubezpieczona legitymuje się wykształceniem zawodowym jako kosmetyczka , bowiem w 2009 roku ukończyła (...) Studium Zawodowe (...).

Po ukończeniu tej placówki wnioskodawczyni pracowała na różnych stanowiskach min. baristki – kelnerki, kasjerki czy sprzedawczyni. (zeznania wnioskodawczyni k.31v, akta pracownicze)

Płatnik składek prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług księgowych. Właścicielami firmy jest L. M. i jego córka J. C.. Biuro firmy mieści się w domu jednorodzinnym płatnika. Wchodziło się do niego przez garaż. W pokoju były dwa biurka, dwa komputery, drukarka, regał z dokumentami. (zeznania wnioskodawczyni k. 32)

Właściciele firmy zatrudniają pracowników księgowych jak i pomocników księgowego. Przed wnioskodawczynią stanowisko takie zajmowała E. M.. Po braku porozumienia płatnika z tą pracownicą w zakresie wysokości wynagrodzenia za pracę, pracownica zwolniła się z pracy.

W tym czasie płatnik w dniu 6 lipca 2015 roku zawarł z wnioskodawczynią umowę o pracę na czas określony od dnia 6 lipca 2015 roku do dnia 30 września 2015 roku na stanowisku pracownika administracyjno-biurowego za wynagrodzeniem 1800 zł. (umowa w aktach pracowniczych, zeznania L. M. k.32 as, zeznania wnioskodawczyni k. 31v).

Do obowiązków wnioskodawczyni miało należeć koordynowanie czynności związanych z pracą biura, utrzymanie porządku w dokumentacji, kompletowanie dokumentacji, wysyłka korespondencji, archiwizacja dokumentów, obsługa telefonu i faksu oraz dbałość o stan sprzętu. (zakres obowiązków w aktach pracowniczych i k. 9 as).

Przed zatrudnieniem u płatnika składek wnioskodawczyni nie pracowała zawodowo zajmując się wychowaniem syna A., który obecnie ma 3 lata. O możliwości zatrudnienia wnioskodawczynię poinformował jej teść, który zna płatnika składek. Pracę wnioskodawczyni wykonywała w biurze firmy w Ł. przy ul. (...). Czas pracy wnioskodawczyni wynosił od godziny 7.00 do 15.00. Do pracy wnioskodawczynię zawoził jej mąż, który posiada własną firmę budowlaną.

Wnioskodawczyni, pod kierunkiem płatnika, wystawiła 4 faktury Vat.(zeznania wnioskodawczyni k.31v, faktury k. 5-8 as).

Wnioskodawczyni ostatnią miesięczkę miała 26 maja 2015 roku. Lekarz ginekolog ustalił jej termin porodu na dzień 3 marca 2016 roku. (karta ciąży k.20 as)

Wnioskodawczyni swoje obowiązki zawodowe wykonywała ponad miesiąc czasu po czym stała się niezdolna do pracy w okresie ciąży do końca trwania umowy. W związku z nieobecnością wnioskodawczyni do pracy ponownie powróciła E. M. od dnia 13 sierpnia 2015 roku.(zeznania płatnika k. 32 as).

Przed przystąpieniem do pracy ubezpieczona odbyła wstępne szkolenie BHP oraz została zapoznana z ryzykiem zawodowym. (karta szkolenia wstępnego BHP i ryzyka w aktach osobowych)

Płatnik składek w dniu 6 lipca 2015 r. dokonał zgłoszenia wnioskodawczyni do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego, wypadkowego oraz zdrowotnego z tytułu zawartej umowy o pracę (protokół k.97 akt ZUS)

W spornym okresie firma płatnika składek posiadała dochody około 10 tyś. zł miesięcznie (zeznania płatnika k. 32v)

Na skutek przeprowadzonej w siedzibie firmy płatnika kontroli, decyzją z dnia 16 grudnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że V. K. nie podlega od dnia 06.07.2015 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik zatrudniony u płatnika składek – M. i S-ka Biuro (...). J. C. L. M. podnosząc pozorność zawartej umowy o pracę, mającej na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia chorobowego. (decyzja k. 1 – 4 verte ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w aktach sprawy oraz w załączonych do akt sprawy aktach ZUS z przebiegu kontroli doraźnej u płatnika składek.

Sąd uznał za wiarygodne twierdzenia wnioskodawczyni, że płatnik jest dla niej osobą obcą i w chwili zawierania umowy nie wiedział o jej ciąży. Natomiast Sąd nie dał wiary wnioskodawczyni, twierdzącej, że nie wiedziała o ciąży w czasie zawierania umowy. Wnioskodawczyni tej okoliczności nie wyjaśniła wiarygodnie zwłaszcza, że przez kilka lat pozostawała bez pracy wychowując syna i dopiero w początkowym okresie drugiej ciąży znalazła (nagle) zatrudnienie.

Podobnie, wiarygodne są zeznania płatnika, że nie wiedział nic na temat ciąży wnioskodawczyni. Zeznania te nie zostały przez organ rentowy w żaden sposób podważone, nie zostały złożone żadne wnioski dowodowe, oprócz tych które Sąd zażądał z urzędu. Wprawdzie pozycja dowodowa organu rentowego w podobnych procesach jest bardziej utrudniona niż przeciwników procesowych co jednak nie zwalnia organu rentowego z inicjatywy dowodowej, skoro została wydana decyzja nie obejmująca wnioskodawczynię obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

W tym stanie rzeczy dokumenty w postaci: umowy o pracę oraz pozostałej dokumentacji osobowej z firmy płatnika w rzeczywistości należało uznać, za stanowiącą dodatkowy dowód wykonywania przez ubezpieczoną pracy.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Odwołanie V. K. jest zasadne i podlega uwzględnieniu, szczególnie z powodu braku dowodów obalających zeznania wnioskodawczyni i płatnika jak i załączonych do akt dokumentów.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zmianami) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1502 j.t.) , przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem".

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste (nie może on wyręczyć się w pracy inną osobą) i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Dla stwierdzenia cechy podporządkowania typu pracowniczego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i określone miejsce wykonywania czynności, podpisywania list obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca czasu i sposobu wykonywania pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych.

Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę z dnia 6 lipca 2015 r. zawarta między wnioskodawczynią a płatnikiem składek, jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozorów.

W myśl art. 83 § 1. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi, a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (opubl. OSNAP 2002/21527, nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Najwyższego (przy spełnieniu innych okoliczności faktycznych), w którym stwierdza się, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy. (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. omówione w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235).).

Nadto nadmienić należy, że w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę, a pracodawca świadczenia tego nie

przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 roku, I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Przekładając powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że organ rentowy nie wykazał, iż wnioskodawczynię łączyła pozorna umowa o pracę z płatnikiem składek.

W ocenie Sądu o pozorności umowy o pracę nie może świadczyć okoliczność, że wnioskodawczyni była świadoma bycia w ciąży i poszukiwania z tego powodu zatrudnienia. Bowiem dla uznania pozorności istotne jest wykazanie, że oprócz motywu poszukiwania zatrudnienia w okresie początkowej ciąży jest, przede wszystkim, porozumienie stron stosunku pracy o pozorności zatrudnienia.

W niniejszej sprawie organ rentowy nie zakwestionował okoliczności wykonywania pracy przez wnioskodawczynię. Wnioskodawczyni opisała dokładnie biuro w którym świadczyła pracę i poparła ten fakt listą obecności załączoną do akt sprawy. W tej sytuacji Sąd musiał przyjąć, za wiarygodne te zeznania i załączone dokumenty, skoro nie pojawiły się wnioski dowodowe przeciwstawiające się dowodom strony skarżącej. Mało tego, to płatnik, a ta część zeznań także nie została zakwestionowana, wykazał, że na stanowisku wnioskodawczyni, tuż przed zawarciem z nią umowy o pracę, zatrudniał inną pracownicę E. M.. ZUS nie podważył także i tych depozycji płatnika dotyczących powrotu tej pracownicy do zatrudnienia po przejściu wnioskodawczyni na zwolnienie lekarskie. Skoro organ rentowy nie zamierzał ustalać żadnych okoliczności związanych z E. M., to Sąd przyjął zeznania płatnika i wnioskodawczyni za wiarygodne (art.230 k.p.c.).

Ponadto organ rentowy nie wykazał, że w chwili zatrudnienia, ciąża wnioskodawczyni mogła być zagrożona poronieniem lub innym stanem chorobowym. Na tą okoliczność, nie został zgłoszony żaden wniosek dowodowy.

W takim razie trudno uznać, że zawierając umowę o pracę (nawet jeżeli płatnik posiadałby wiedzę o ciąży wnioskodawczyni), przewidywał, że wnioskodawczyni nie będzie pracowała przez (tylko) trzy miesiące czasu, bowiem umowa została zawarta na taki okres. Wręcz przeciwnie, skoro wnioskodawczyni w okresie ciąży dostała od lekarza zezwolenie na pracę biurową przez trzy miesiące czasu to można było domniemywać, że przepracuje cały ten okres czasu.

Także dochody podane przez płatnika na kwotę około 10 tyś zł miesięcznie pozwalały na zatrudnienie wnioskodawczyni na krótki okres czasu.

Tym samym przedmiotowa umowa jako nie może być uznana za zawartą dla pozoru więc powinna wywoływać skutki w postaci objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, szczególnie, gdy była odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne.

Mając powyższe na uwadze Sąd w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie : odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.